

DE STRAJĂ SĂNĂTĂȚII PUBLICE MEMBRUL CORESPONDENT AL AȘM VIOREL PRISACARI LA 70 ANI

**Născut la 26 martie 1946 în comuna Gașpar, Edineț.
Medic, domeniul de cercetare: epidemiologia.
Doctor habilitat în medicină (1990), profesor universitar (1991).
Membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei (2012).**

Viitorul distins medic și savant, Viorel Prisacari, s-a născut la 26 martie 1946 în nordul Moldovei, comuna Gașpar, Edineț. Absolvă cu succes șapte clase în anul 1959, după care a urmat școala medie din satul Parcova, Edineț, etapă decisivă în maturizarea precoce a adolescentului Viorel Prisacari.

În vara anului 1963 susține examenele de admitere la Institutul de Stat de Medicină din Chișinău. Student la Facultatea de Medicină Preventivă, cu multă râvnă însușește specialitatea nouă pentru el, dar și pentru domeniul medical. S-a încadrat energic în activitatea cercului științific, care i-a determinat într-un fel orientările și preocupările de viitor. A efectuat mai multe cercetări, inclusiv *Studiul asupra rolului savanților în dezvoltarea esenței epidemiilor ca fenomene naturale*, fapt care l-a făcut să aleagă epidemiologia ca obiect de studiu și i-a marcat activitatea științifică pentru toată viața.

Absolvind facultatea în anul 1969, continuă studiile de doctorat la Catedra Epidemiologie. În 1973 susține teza de doctor în științe medicale la tema *Epidemiologia și profilaxia antraxului în Republica Moldova și perspectivele de diminuare și eradicare*. În același an, este angajat în funcția de asistent universitar la Catedra Epidemiologie, iar deja peste doi ani (1976) este numit lector superior și, ulterior, șef de studii la aceeași catedră.

În anii 1987–1989 face postdoctorantura, în cadrul căreia realizează teza de doctor habilitat *Optimizarea supravegherii epidemiologice și pronosticului în zoonozose cu scontarea acțiunii factorilor antropurgici și naturali*, unul din primele studii în supravegherea epidemiologică care devine mai apoi direcția principală de cercetare a Catedrei Epidemiologie. În 1990, susține cu succes teza de doctor habilitat în medicină. În același an, după pensionarea profesorului universitar Eli Naum Șleahov, Viorel Prisacari este numit șef al Catedrei Epidemiologie și, concomitent, șef al Laboratorului științific „Epidemiologia infecțiilor no-

socomiale” al USMF „Nicolae Testemițanu”, pe care le conduce până în prezent.

Pasionat de știință, realizează numeroase cercetări în epidemiologia antraxului, rabiei, salmonelozelor, infecțiilor nosocomiale, infecției HIV/SIDA, în educație pentru sănătate, maladii netransmisibile etc., iar ciclul de lucrări *Epidemiologia, modelarea, pronosticarea și supravegherea epidemiologică la leptospiroze în Republica Moldova* în anul 1996, este distins cu Premiul Academiei de Științe a Moldovei. De asemenea, de către profesorul V. Prisacari sunt elaborate conceptele „Supravegherea epidemiologică a sănătății publice la nivel național”, „Epidemiologia ecologică” și „Epidemiologia clinică”.

Rezultatele cercetărilor efectuate de profesorul V. Prisacari sunt reflectate în mai mult de 400 de lucrări științifice și didactice, dintre care zece monografii și 11 manuale, peste 200 de articole publicate în reviste naționale și internaționale, 127 de teze și comunicări prezentate la forurile științifice naționale și internaționale. Un deosebit interes prezintă monografiile *Antraxul* (1975), *Supravegherea epidemiologică în antrax* (1989), *Supravegherea epidemiologică în leptospiroze* (1993), *Vibrionul holeric – holera* (1995), *Hepatitele virale parenterale și cirozele hepatice – epidemiologia, clinica, diagnosticul, tratamentul, prevenirea și controlul*. Totodată, sunt publicate manualele: *Конкретный эпидемиологический анализ* (Analiza epidemiologică concretă), 1982; *Epidemiologie. Manual de lucrări practice*, 1998; *Epidemiologia în teste*, ediția I și a II-a (2004), variante în limbile română, rusă și engleză; *Epidemiologie situațională*, 2006; *Epidemiologia în situații excepționale*, 2009. În anul 2012, apare de sub tipar *Epidemiologie generală. Bazele medicinei prin dovezi*, 2012 (în limbile română și engleză), iar în 2015 – manualul *Epidemiologie specială*, 2015.

Profesorul V. Prisacari a adus o contribuție semnificativă în practica spitalicească. Sub redacția sa a

fost editat *Ghidul de supraveghere și control în infecțiile nosocomiale*, ediția I și a II-a, care constituie rezultatul unei munci asidue și îndelungate privind studierea particularităților epidemiologice ale infecțiilor nosocomiale în staționarele medicale de divers profil. Astăzi, Ghidul reprezintă un material informativ de mare valoare pentru toți medicii clinicieni ca material metodic și de conduită în combaterea infecțiilor nosocomiale.

Un compartiment important ce ține de cercetările profesorului universitar V. Prisacari este studierea și elaborarea remediilor antibacteriene și antifungice noi din materie primă locală. În Laboratorul Infecții intraspitalicești s-au efectuat numeroase studii de cercetare a materiei prime locale pentru identificarea substanțelor indigene. Astăzi, profesorul V. Prisacari posedă peste 30 de brevete de invenție și 108 certificate de inovator. Au fost descoperite peste 70 de substanțe cu proprietăți antibacteriene și antifungice mult mai pronunțate, cu toxicitate mult mai joasă, în comparație cu cele utilizate azi în practica medicală, 35 dintre care au fost brevetate. Este autor și coautor a preparatelor medicamentoase indigene – „Cimpelsept”, „Unguent antibacterian”, „Soluție Izofural de 0,05%”, „Unguent Izofural de 0,1%”, „Izofural M”, „Izofural B”, „Izofural F” – și al antisepticului pentru mâini („Aseptomin”). Acestea s-au bucurat de apreciere la numeroase expoziții naționale și internaționale de invenții și de tehnologii noi, precum cele din Geneva, Bruxelles, București, Moscova, Budapesta, Varșovia, Cluj-Napoca, Iași, Sevastopol, Seul, Chișinău (INFOINVENT) ș.a., în cadrul cărora preparatele antibacteriene și antifungice prezentate au fost menționate cu 59 de medalii (33 de medalii de aur, 14 medalii de argint și 12 medalii de bronz), cu peste 40 de diplome și premii speciale: Premiul Mare al AGEPI (2004), Premiul Autorității Naționale pentru Cercetare Științifică (București, 2005), Premiul Guvernului Republicii Moldova (2009), Premiul Mare „Pentru contribuție de excepție în dezvoltarea și promovarea invenției” la Salonul Internațional de Cercetări, Inovări și Invenții (Cluj-Napoca, 2009), Medalia „Meritul inventiv” (Institutul Național de Inventică, Iași, 2010), Ordinul Regatului Belgiei „Merite de l'invention” (2011), titlul onorific „Inventator remarcabil”, cu decernarea Medaliei de aur OMPI (Geneva, 2012).

Un alt ciclu de lucrări, *Epidemiologia infecțiilor nosocomiale și elaborarea preparatelor antibacteriene noi din materie primă locală*, a fost distins cu Premiul AȘM în anul 2007, iar în 2009, pentru realizarea studiilor privind optimizarea sistemului de supraveghere și control în infecțiile nosocomiale, infecția HIV/SIDA, hepatitele cronice, cirozele hepatice și

cancerul hepatic primar, precum și pentru cercetări valoroase în studierea, elaborarea și producerea remediilor antibacteriene și antifungice din materie primă locală, AȘM îi acordă nominalizarea „Savantul anului”.

Fiind coordonator științific, a pregătit 16 doctori și doctori habilitați în științe medicale și biologice. Au fost realizate studii atât în epidemiologia maladiilor infecțioase cât și neinfecțioase.

În calitate de epidemiolog de frunte al țării, participă la elaborarea programelor naționale, a actelor normative și directive în domeniul controlului și supravegherii epidemiologice a bolilor infecțioase, totodată ia parte activă în organizarea și desfășurarea seminarelor republicane și zonale în probleme de epidemiologie, localizare și lichidare a focarelor epidemice. Un exemplu elocvent poate servi lichidarea focarului de holeră, sub conducerea sa, în raionul Ștefan Vodă (1995), lichidarea epidemiei de oreion, a epidemiei de gripă pandemică etc.

Rezultatele cercetărilor științifice au fost implementate cu succes în practica medicală prin decizii ale Ministerului Sănătății, îndrumări metodice, monografii, publicații științifice, desfășurarea congreselor, conferințelor și seminarelor științifico-practice.

O pagină aparte constituie activitatea sa de prorector al USMF „Nicolae Testemițanu” (1991–2013), responsabil pentru știință, perioadă în care universitatea a înregistrat cei mai înalți indici la capitolul știință și inovare. În această perioadă au susținut tezele 765 de persoane, dintre care 120 la titlul științific de doctor habilitat și 645 – de doctor în științe medicale. Pe parcursul anilor, prin contribuția directă a profesorului V. Prisacari în Universitate au fost fondate 15 laboratoare și două centre științifice.

Profesorul Viorel Prisacari, din anul 1990, este președinte al Societății Epidemiologilor și Microbiologilor din Republica Moldova, epidemiolog principal al Ministerului Sănătății din Republica Moldova, membru al Comisiei Extraordinare Antiepidemice de pe lângă Consiliul de Miniștri al Republicii Moldova, membru al Consiliului Științific și al Senatului USMF „Nicolae Testemițanu”.

Din anul 1993 și până în 1998, a activat în calitate de președinte al primului Consiliu Științific Specializat de susținere a tezelor în Medicina Preventivă. Iar doi ani mai târziu este ales membru al Consiliului Științific al Centrului Național Științifico-Practic de Medicină Preventivă (actualmente Centru Național de Sănătate Publică) și președinte al Comisiei republicane de atestare a medicilor epidemiologi. S-a manifestat activ în calitate de membru al Consiliului Sanitaro-Epidemiologic al Ministerului Sănătății, membru al

Consiliului Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică al Republicii Moldova, membru al Consiliului de Experți al Ministerului Sănătății, membru al Secției Medicale a Academiei de Științe din Moldova, președinte al Comisiei de Experți a CNAA în medicina fundamentală, medicina interdisciplinară și științe ale sănătății. În anul 2012 profesorului V. Prisacari i se conferă titlul de membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei.

Este redactor responsabil a 23 de culegeri de lucrări științifice, membru al colegiului redacțional al revistelor științifice: *Buletinul Academiei de Științe a Moldovei* (Chișinău); *Curierul Medical* (Chișinău); *Sănătate publică, Economie și Management în Medicină* (Chișinău); *Revista Medico-Chirurgicală* (Iași); *Журнал Микробиологии, Эпидемиологии и Иммунологии* (Moscova); *Эпидемиология и инфекционные болезни* (Moscova); *Медицинский альманах* (Nijnii Novgorod); *Moldavian Journal of Health Sciences* (Chișinău).

Ca șef al Catedrei Epidemiologie a fortificat în continuu procesul didactic. Programele analitice și planurile de studii la diverse facultăți și specialități, pentru studenți și rezidenți, sunt permanent perfecționate și adaptate la directivele în vigoare. Lector erudit, s-a bucurat de un gest onorabil din partea studenților, aceștia oferindu-i „Diplomă pentru cel mai convingător profesor”.

Pentru merite deosebite în activitatea științifico-didactică este menționat cu Medalia „Meritul Civic”; Ordinul „Gloria muncii”, Titlul onorific „Om Emerit al Republicii Moldova”, Medalia „Dimitrie Cantemir”, Medalia „Nicolae Milescu Spătarul”, „Diplomă de Merit” a Academiei de Științe din Moldova, Diplomă de recunoștință a Consiliului Național de Acreditare și Atestare; Laureat al Premiului „Inima de aur”; este ales membru corespondent al Academiei de Științe Medicale din România, membru de onoare al Societății Științifice a Epidemiologilor din România, Cetățean

de Onoare al Statului Nebraska (SUA), Cetățean de Onoare al satului natal Gașpar etc.

S-a remarcat și printr-o deosebită activitate civică. În anul 2001 este ales deputat în Parlamentul Republicii Moldova, unde activează ca membru al Comisiei Învățământ, Știință, Cultură și Mass-media. Anume în această perioadă de grele încercări deputatul Viorel Prisacari s-a manifestat ca un adevărat patriot al Neamului, luptând pentru valorilor naționale, integritatea teritorială și modernizarea Republicii Moldova.

Astăzi în numai patru decenii a ajuns în vârful Olimpului medical, de la simplu asistent la catedra de epidemiologie la membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei. Este în permanentă căutare, cucerind o înălțime după alta, muncind cu ardoare întru prosperarea științei medicale și, în fine, pentru binele poporului.

La cei 70 de ani ai săi, spre bucuria și recunoștința numeroșilor colegi, prieteni și discipoli, îl avem alături pe profesorul universitar Viorel Prisacari, energic, sociabil, mărinimos, înzestrat cu harul investigației și pătrunderii în misterul științei, calități care-i conturează personalitatea marcantă ce se bucură de notorietate în rândurile intelectualității din republică.

În numele Academiei de Științe a Moldovei, USMF „Nicolae Testemițanu”, Catedrei Epidemiologie a USMF „Nicolae Testemițanu”, exprimăm omagiul celei mai sincere urări de bine, sentimente de recunoștință pentru eforturile depuse pe parcursul activității. Vă dorim multă putere de voință, energie creatoare în continuare și noi realizări remarcabile în activitatea profesională, îndeplinirea tuturor ideilor și proiectelor vizavi de fortificarea sănătății populației, activitate pe care o desfășurați cu dăruire întru binele omului și a societății.

Academician Gheorghe Duca
Academician Ion Ababii
Dr., conf. univ. Angela Paraschiv